

Unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad

En diskursanalys av tjejtidningen FRIDA

Av: Sofie Christiansson

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats, SOPA63
HT 2013

Handledare: Tove Harnett

Abstract

Author: Sofie Christiansson

Title: *“Adolescent girls’ approach towards sex and relationships – a discourse analysis of the girl magazine FRIDA”*

Supervisor: Tove Harnett

The aim of this paper was to understand how adolescent girls’ approach towards sex and relationships is constructed in FRIDA, a Swedish magazine for teen girls, through a gender perspective. Furthermore the aim was also to identify how FRIDA categorizes boys and girls, and how it reproduces heteronormativity. The method used was discourse analysis, and the selection of material was all the articles about sex and relationships in ten numbers of FRIDA from the year 2012. The theoretical base of the analysis was Wendy Holloway’s three discourses about heterosexual relationships and objectification theory. The analysis showed that FRIDA maintains and reproduces the social constructions entailed by the unequal discourses about the feminine and masculine gender positions. Adolescent girls’ approach towards sex and relationships is constructed in accordance with Holloway’s three discourses and objectification theory where girls’ sexuality subordinates both boys’ sexuality, as well as the importance of being an attractive sexual object. The meaning of life for girls is constructed as attracting and keeping a man. Girls are categorized as insecure, anxious, jealous and ashamed of their bodies. To portray girls as defected and flawed, and in need of the advice offered in the magazine, is a way for FRIDA to achieve its commercial purpose.

Key words: Adolescent girls, gender, sex and relationships, girl magazine, discourse

Nyckelord: Unga tjejer, genus, sex och samlevnad, tjejtidning, diskurs

Innehåll

Problemformulering	4
Syfte	5
Frågeställningar	5
Tidigare forskning	5
Genus och sex och samlevnad i media	6
Ungdomars kontakt med sex och samlevnad i media.....	7
Vad som möter unga tjejer i media gällande sex och samlevnad	7
Teori	8
Tre diskurser om heterosexuella relationer	9
1. Relationsdiskursen.....	9
2. Diskursen om den manliga sexuella driften	9
3. Diskursen om den tillåtande sexualiteten	9
Genuspositioneringar inom diskurserna	10
Objektifieringsteori	11
Metod	12
Metodens begränsningar och förtjänster	13
Metodens tillförlitlighet.....	14
Urval.....	15
Analytiskt tillvägagångssätt	16
Etiska överväganden.....	17
Eget förhållningssätt till ämnet.....	17
Resultat och analys	18
Motsättningar.....	18
1. Kategoriseringen av killar och tjejer	19
2. Killars och tjejers sexualitet	22
3. Tjejer, pojkvänner och singelskap.....	25
4. Allt för killens skull och att behaga killar	28
5. Utseendefokus och kroppsnoja.....	30
Normativitet.....	34
1. Monogami	34
2. Normer kring sex.....	34
3. Heteronormativitet och HBTQ	35
Avslutande diskussion.....	36
Referenser.....	39

Problemformulering

Sex finns på många arenor idag och det är svårt att värja sig mot denna påverkan. Speciellt gäller detta våra ungdomar, som befinner sig i en känslig fas i livet då man försöker få grepp om vem man är och då man utforskar sin identitet och sexualitet. Löfberg (2008) pekar på att i utvecklandet av sin egen sexualitet möter ungdomar normerande bilder av mäns och kvinnors sexualitet i media. Dessa gestaltningar är påverkade av en historia som berättar att mäns sexualitet är naturligt okontrollerad och hämningslös, medan kvinnors sexualitet är naturligt passiv (Löfberg, 2008). Det handlar om stereotypa bilder av män och kvinnor, där könen konstrueras som motsatser till varandra (Statens folkhälsoinstitut, 2005). Media reproducerar föreställningar om maskulinitet och femininitet samt hur vi ska förstå förhållandet mellan dessa genuspositioner (Hirdman, 2002).

I statens folkhälsoinstituts (2005) forskningsöversikt om ungdomar och sexualitet visar ett stort antal studier på olika förutsättningar för killar och tjejer när det gäller sex. Könet har en avgörande betydelse för villkor och erfarenheter av sex. De Gaston och Weed (1996) menar att ungdomar socialiseras in i att ålägga de sexuella beteenden som är passande för det kön man tillhör. Studier visar att ungdomars exponering av sex i media leder till en ökad uppfattning om kvinnor som sexuella objekt (Peter & Valkenburg, 2007). Tjejtidningar, med sina råd om dieter, träning, hur man ska klä sig, hur man ska sminka sig och hur man ska attrahera män, har en socialiserande funktion. Tidningarna upprätthåller bilden av vad det innebär att vara kvinna och hur kvinnor ska relatera till män (Garner, Sterk & Adams, 1998).

I denna uppsats ska jag undersöka och få en bild av hur unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad konstrueras i tjejtidningen FRIDA ur ett genusperspektiv. Jag kommer även att undersöka hur tjejer och killar kategoriseras i tidningen och hur heteronormativitet reproduceras. De konstruktioner av unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad som finns i samhället och i tjejtidningen FRIDA påverkar i sin tur människors föreställningar och de normer som möter ungdomar i utforskandet av deras identitet och av sex och samlevnad.

Mitt ämne är relevant för socialt arbete genom att det förhållningssätt till sex och samlevnad som diskuteras i samhället och i media formar hos unga tjejer får konsekvenser, och kan i vissa fall räknas som ett socialt problem. Jag gjorde min socionompraktik och arbetar nu på ett privat företag som bedriver psykosocialt förändringsarbete för ungdomar med problembeteenden och deras familjer. En stor andel av tjejerna, till skillnad från killarna, i behandlingen har ett problematiskt förhållningssätt till sex där de utsätter sig för risker, självskadar sig genom sex, säljer sex och beskrivs ha en översexualitet. Man diagnosticerar

och pratar inte om killarnas problematik gällande sex på samma sätt. Där handlar det snarare om våld förknippat med sex på olika sätt. Jag blev intresserad av att undersöka vidare vilka föreställningar och diskurser som finns i samhället kring ungdomars sexualitet. Min uppsats relevans för socialt arbete kan också motiveras med att sexologi är ett ämne som man kan inrikta sig mot efter socionomexamen.

Det finns en genusmedvetenhet och ett jämställdhetsarbete som syftar mot att bryta traditionella könsmonster i samhället idag. Detta ser vi bland annat genom genuspedagogiken i förskolan och i SOU-rapporten (2009:64) om jämställdhet i skolan. I Anja Hirdmans (2002) avhandling med syfte att undersöka hur kvinnor och män och relationen dem emellan framställs i en kvinnotidning och en manstidning, användes material från 1995. Genusmedvetenheten på den tiden i de veckotidningar hon studerade var låg och obefintlig. Sedan 1990-talet har många initiativ tagits på policynivå för att öka genusmedvetenheten i samhället. Nu, tjugo år senare, vill jag se om samhällets ökade genusmedvetenhet även finns på medias arena. Jämställdhetsarbetet i förskolan och i skolan har kommit igång, men ungdomar befinner sig inte bara i skolan. De läser tidningar och de påverkas av media. Jag är intresserad av vilka budskap de möter på denna arena.

Syfte

Syftet för denna uppsats är att söka förståelse för hur unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad konstrueras i tjejtidningen FRIDA utifrån ett genusperspektiv. Vidare kommer jag att undersöka vilka kategoriseringar som görs av tjejer respektive killar och hur heteronormativitet reproduceras.

Frågeställningar

1. Hur konstrueras unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad i tjejtidningen FRIDA?
2. Hur kategoriseras tjejer och killar i tjejtidningen FRIDA?
3. Vilken funktion och betydelse har sexualitet för föreställningar om genus?

Tidigare forskning

Min genomgång av tidigare forskning har jag delat upp efter följande rubriker: ”Genus och sex och samlevnad i media”, ”Ungdomars kontakt med sex och samlevnad i media” och ”Vad som möter unga tjejer i media gällande sex och samlevnad”. Jag följer en så kallad ”trattmodell”, där jag börjar brett för att allt eftersom smalna av.

Genus och sex och samlevnad i media

Anja Hirdman (2002) har studerat hur föreställningar om genus produceras och uttrycks i text och bild i kvinnotidningen *Veckorevyn* och manstidningen *Fib* aktuellt genom historien. Hennes studie visar att talet till läsarna i *Veckorevyn* är motsägelsefullt och präglas av en auktoritär positionering. Läsarna förmanas och läxas upp ena stunden, för att i den andra stunden lockas och smickras. Detta är tidningens trick för att läsaren ska övertygas om vikten av att läsa tidningen och följa de råd och uppmaningar som ges. Den belöning som tidningen lockar med för att följa de råd och riktlinjer som lärs ut är närvaron av män och andra kvinnors avundsjuka. Kvinnor uppnår makt genom att kunna beslagta den manliga blicken. Utan mäns närvaro ekar ensamhetens och icke-statusens tomrum högt. Män är alltså avgörande för kvinnors välbefinnande, status, självkänsla och för att få sina genuspositioner bekräftade. En konsekvens av detta är att den homosociala gemenskapen mellan kvinnor tillskrivs mindre värde än den heterosociala. *Veckorevyn* framställer det på detta vis genom att väninnor och andra kvinnor ömsom målas upp som potentiella hot, och ömsom som upplysande rådgivare och medhjälpare i konsten att attrahera och behålla en man (Hirdman, 2002).

De mediala sexualiserade bilderna på kvinnor hör ihop med representationen av femininitet och handlar om att väcka begäret av konsumtion, menar Hirdman (2002). Kvinnor visar andra kvinnor hur skönhet ska uppnås genom olika handlingar: träning, rakning, sminkning, shopping och bantning. Hirdman (2002) menar vidare att kvinnotidningar producerar en medial kvinnovärld som konstitueras av två grundantaganden: att kvinnlighet måste läras ut och att kvinnlighet får sin betydelse i förhållande till andra. Det första steget är att acceptera synen på femininitet som ett arbete och en uppgift som ständigt kan förbättras. Vidare målar kvinnotidningarna upp män som de primära subjekten i den ”kvinnliga värld” de producerar. Maskuliniteten och mäns status ifrågasätts aldrig.

Den huvudsakliga skillnaden mellan min uppsats och Hirdmans (2002) avhandling är att jag har valt en tjejtidning som empiriskt material och att min studie riktar sig mot unga tjejer och vad de möter för konstruktioner i en tjejtidning. Min ungdomsfokus motiverar jag som högst relevant eftersom tonåren är en ålder där man är extra känslig mot yttre påverkan och ofta blickar man utåt för att söka svar på de frågor kring identitet, sex och samlevnad som man går och bär på. Hirdmans (2002) avhandling är dessutom utförd med tidningar från 1995 som empiriskt material. Det finns därför anledning att anta att situationen har förändrats. I min uppsats vill jag se hur situationen ser ut tjugo år senare.

Ungdomars kontakt med sex och samlevnad i media

Löfberg (2008) menar att för ungdomar innebär livet en hel del prövande och utforskande. En del av detta är att prova olika genuspositioner och då är det de olika mönster som samhället erbjuder som står till förfogande. Det är heterosexualiteten som fortfarande är normgivande i det västerländska samhället. Precis som genus är sexualitet kopplad till socialisation och kultur, och både konstruktionen av genus och skapandet av en sexuell identitet är delar av identitetsskapandet för ungdomar (Löfberg, 2008).

Studier visar att ungdomar rankar media tätt efter kompisar och föräldrar som källa till information och inflytande över attityder, beteenden och sexualitet (Garner, Sterk & Adams, 1998). Ter Bogt et al. (2010) pekar på vikten av att studera innehållet och effekterna av media som riktar sig till ungdomar. Eftersom media spelar en så pass viktig roll i ungdomars socialiseringsprocess borde media bidra till en positiv psykosocial utveckling för ungdomar. Det som tillhör livsuppgifterna i den livsfas som ungdomar befinner sig i är att bli bekväma med sina kroppsliga förändringar och att lära sig hantera vänskapsrelationer, kärleksrelationer och sin sexualitet (Ter Bogt et al., 2010).

Medan min studie utgår från en kvalitativ ansats har Hawk (2006) genomfört en kvantitativ studie om ungdomar och deras kontakt med sex i media. Den resulterade i flera signifikanta skillnader mellan ungdomars sexuella karaktäristik (beteenden, attityder, motiv, självuppfattning) och deras kontakt med sex i media. Kontakten med sex i media ökade med ökande ålder hos ungdomarna, särskilt gällde detta tjejer. Vidare fann Hawk (2006) att motiv för sexuell njutning låg bakom killars kontakt med sex i media i högre grad än för tjejer, medan ”relationsförbättrande” motiv låg bakom tjejers kontakt med sex i media i högre grad än för killar. Det fanns inget samband mellan skuld känslor förknippat med kontakten med sex i media för killar, däremot fanns det ett svagt samband för tjejer. Överlag fanns det ett starkt samband mellan sexuella karaktäristika och kontakt med sex i media för tjejer, medan sambandet var svagt för killar. Hawks (2006) studie påvisar att ungdomar påverkas av kontakt med sex i media, vilket är högst relevant kunskap för denna uppsats. Den motiverar att vidare utforska vad det är för konstruktioner som förmedlas via olika mediala kanaler.

Vad som möter unga tjejer i media gällande sex och samlevnad

Tolman (2012) menar att ungdomar överallt möts av bilder på sexualiserade flickor som porträtteras som vuxna sexiga kvinnor. Det budskap som möter unga flickor i media idag är att utseendet är det viktigaste; att vara sexig och se åtråvärd ut (Tolman, 2012). Attwood

(2007) menar att användandet av ordet ”slampa” (slut) i media och populärkultur reducerar kvinnor till deras sexuella värde samtidigt som deras sexualitet ignoreras.

Det finns dominanta kulturella föreställningar i samhället om kvinnlig sexualitet som passiv, präglad av avsaknad av lust och underordnad mäns lust och behov (Tolman, Striepe & Harmon, 2003). Garner, Sterk och Adams (1998) studie visar att ungdomstidningar med sina kolumner, berättelser och artiklar om sex och heterosexuella relationer presenterar en klar bild av att sexualitet tillhör män och att kvinnors uppgift är att behärska sig själva och anpassa sig och underkuva sig till mäns behov och lustar. I tjejtidningar möts tjejer av motsättningen att även om möjligheten att säga nej presenteras, så överväldigas de av budskapet att deras primära mål ska vara att behaga och tillfredsställa män. Tjejer får lära sig att de måste gå ner i vikt, lära sig avancerade sexuella tekniker, sminka sig väl, klä sig sexigt och ägna sig åt självreflekterande om deras värld inte överensstämmer med den värld som målas upp i tidningarna. Syftet med tidningarnas budskap är kommersiellt: reklam och att sälja varor. Man tjänar pengar på att upprätthålla bilden av kvinnor som ofullkomliga och bristfälliga (Garner, Sterk & Adams, 1998).

McRobbie (1991) har studerat den brittiska tjejtidningen Jackie och menar att tidningen begränsar tonårstjejjers feminina sfär till ”det personliga”. Kärleksrelationer, känslor, problem, mode och skönhet målas upp som det enda viktiga för en tonårstjej. Tjejtidningen Jackie presenterar en ”romantisk individualism” som ett ideal för tonårstjejer. Innebörden är att tonårstjejen är ensam i sin jakt på kärlek. Vänskap mellan tjejer är till för rådgivning, tröst och bekräftelse i brist på killar. Att uppnå självrespekt innebär att hitta en pojkvän så snabbt som möjligt (McRobbie, 1991).

Teori

Denna uppsats har en socialkonstruktionistisk och genusvetenskaplig utgångspunkt och de teorier jag använder mig av i analysen av materialet är Wendy Holloways (1984) tre diskurser om heterosexuella relationer samt objektifieringsteorin. Valet av Wendy Holloways (1984) tre diskurser om heterosexuella relationer gjordes eftersom diskurserna i hög grad är framträdande i det empiriska materialet, och objektifieringsteorin valdes som kompletterande teori för att ytterligare spetsa till analysen.

Tre diskurser om heterosexuella relationer

Wendy Holloway var en av de första som undersökte genus i heterosexuella relationer utifrån positioneringsteori (Löfberg, 2008). Holloway (1984) menar att heterosexuella parrelationer är den främsta arenan för reproducerandet av könsskillnader och av kvinnors generella underordning. Hennes forskning identifierar tre diskurser:

1. Relationsdiskursen (the have/hold discourse)
2. Diskursen om den maskulina sexuella driften (the male sexual drive discourse)
3. Diskursen om den tillåtande sexualiteten (the permissive discourse)

Det är i huvudsak i dessa diskurser kring sexualitet som subjektet renodlar sin maskulina respektive feminina genuspositionering (Holloway, 1984).

1. Relationsdiskursen

I relationsdiskursen är det kvinnan som är subjektet och mannen som är objektet (Holloway, 1984). I diskursen är det kvinnans behov av en relation, man och barn som står i fokus. Den refererar till ideal som bygger på monogami, partnerskap och familjeliv. Det är denna diskurs Hirdman (2002) menar att Veckorevyn reproducerar genom att förutsätta att det ultimata målet i kvinnors liv är att ha ett förhållande med en man.

2. Diskursen om den manliga sexuella driften

Diskursen om den manliga sexuella driften avser den välkända och dominanta föreställningen om att mäns sexuella lust är direkt sprungen ur ett biologiskt okontrollerbart driv som syftar till att säkra reproduktion. Diskursen upprätthålls och legitimeras av experter inom både naturvetenskapen och samhällsvetenskapen. Kvinnors positionering i diskursen är som objekt för mäns naturliga sexuella behov. Den feminina genuspositionen är dock inte helt passiv utan kvinnor uppnår status genom att kunna attrahera och behålla en man. Det finns också en viss makt knuten till förmågan att kunna attrahera en man: att sexuellt attraktiva kvinnor kan ”fånga” män med sin attraktionskraft (Holloway, 1984).

3. Diskursen om den tillåtande sexualiteten

Diskursen om den tillåtande sexualiteten tar spjärn mot diskursen om den manliga sexuella driften och har utvecklats vidare till att båda könen kan positionera sig med sexualiteten som en naturlig drivkraft (Holloway, 1984). Rätten att uttrycka sin sexualitet och att ta sexuella initiativ framhävs för båda könen. Holloway (1984) pekar dock på att denna diskurs inte går att separera från de övriga två traditionella diskurserna. Den maskulina respektive feminina genuspositioneringen i de övriga två diskurserna påverkar diskursen om den tillåtande

sexualiteten. Därför blir de förlösande effekterna av diskursen om den tillåtande sexualiteten motstridiga särskilt för kvinnor, samtidigt som diskursen framhäver mäns rätt till sex utan emotionella skyldigheter.

Genuspositioneringar inom diskurserna

Holloway (1984) pekar på att eftersom dessa diskurser om sexualitet innehåller könsskillnader föreligger det inte samma möjligheter för kvinnor och män att inta objekts- eller subjektpositionerna i de olika diskurserna. Hon har genomfört intervjuer för att förklara hur tjejer och killar utvecklar sitt förhållande till sex och samlevnad genom diskurserna och dess genuspositioneringar. Holloway (1984) förkastar den biologiska determinismen som förklaring till de olika genuspositioneringarna i diskurserna, och menar att det handlar om att undersöka vilka fördelar kvinnor och män får genom att inta de olika positioneringarna. Diskurserna samexisterar och genuspositioneringarna har flera betydelser och följs av olika konsekvenser. Detta innebär att det finns ett val, även om detta val inte behöver vara vare sig enkelt eller ens medvetet.

Holloways (1984) intervjuer visar att för att unga killar ska växa upp till riktiga män, och genuspositionera sig maskulint, är nyckeln tjejer, sexuella handlingar och att vara drivande. Fördelen för män med genuspositioneringen som subjekt i diskursen om den manliga sexuella driften är att den ger dem ett maktövertag över den feminina genuspositioneringen som utgör objekt. Vidare utgör positionen som objekt i relationsdiskursen också en källa till ett maktövertag för män. Genom att definiera kvinnor som subjektet i relationsdiskursen undertrycker män sina egna behov av nära relationer. De intervjuer som Holloway (1984) genomfört visar på en rädsla hos män vad gäller starka känslor och att vara beroende av en annan människa. Genuspositioneringen som subjektet i diskursen om den manliga sexuella driften och positioneringen som objektet i relationsdiskursen använder sex för att täcka över mäns behov av närhet och intimitet samtidigt som de får dessa behov tillgodosedda utan att riskera att bli sårbara och exponerade. Holloway (1984) pekar på att nyckeln till den feminina genuspositioneringen är att vara attraktiv. Attraktionskraften är nyckeln till att behålla en man, och kvinnors sexualitet är underordnade behovet av att vara attraktiv.

Att män och kvinnor positionerar sig inom de kompletterande genuspositioneringarna medför att diskursernas könsskillnader reproduceras och att kvinnors underordning i parrelationer upprätthålls. Holloway (1984) menar att det är en politisk fråga att förändra dessa könsskillnader eftersom dessa dominanta sexistiska diskurser reproducera ojämsställdheten i samhället. Hon menar även att människor begränsas av de olika

genuspositionerna på det personliga planet. Nyckeln till att bryta denna onda cirkel ligger i motsättningarna mellan diskurserna och dess genuspositioner, då en genusposition i en diskurs aldrig kan ge utrymme för de komplexa mångfacetterade individer vi är.

Holloways (1984) tre diskurser är relevanta som teoretisk utgångspunkt i analysen av materialet för att kunna besvara syftet och frågeställningarna. Jag vill dock påpeka att studien är genomförd på 1980-talet och tar sin utgångspunkt i den samtid som då existerade. Utvecklingen mot jämställdhet mellan könen har kommit längre sedan dess. Däremot visar det empiriska materialet att dessa diskurser och dess konstruktioner av kvinnor och män och relationen dem emellan fortfarande är närvarande i dagens samhälle.

Objektifieringsteorin

Objektifieringsteorin är en feministisk teori som syftar till att skapa förståelse för de upplevda konsekvenserna som det innebär att vara kvinna i en kultur som objektifierar kvinnokroppen sexuellt (Fredrickson & Roberts, 1997). Objektifieringsteorin menar att flickor och kvinnor är socialiserade till att internalisera en betraktares perspektiv på sitt utseende och sin kropp. Det innebär en övervärdering av utseende och en behandling av kroppen som ett objekt som blir betraktat och utvärderat därefter. Skam, ångest, depression och ätstörningar är några exempel på möjliga konsekvenser av sexualiserandet av kvinnokroppen. Fredrickson och Roberts (1997) menar att sexuell objektifiering av kvinnan är en form av kvinnoförtryck som möjliggör en rad andra sorters kvinnoförtryck som kvinnan utsätts för, såsom sexuellt våld, lönediskriminering och nedvärderandet av en kvinnas arbete.

Något som förstärker situationen är medias förmedlande av sexualiserade ideal av den kvinnliga kroppen. Dessa ideal är genomgripande i samhället och svåra att värja sig mot. Den sexualiserade objektifieringen av kvinnan har trängt igenom hela den kulturella arenan och troligtvis påverkar detta de flesta flickor och kvinnor i samma utsträckning, oavsett social bakgrund (Fredrickson & Roberts, 1997). Den effekt som samhällets och medias sexualisering har på flickors identitetsutveckling och självkänsla är särskilt avgörande under de tidiga tonåren, menar Choate och Curry (2009). När tjejer ska utveckla sin identitet och självbild har de blivit socialiserade till att ha de sexualiserade samhälleliga idealen som förebild. På detta sätt lär de sig att social framgång uppnås genom deras sexuella dragningskraft (Choate & Curry, 2009).

Objektifieringsteorin använder jag som ett komplement till Holloways (1984) tre diskurser om heterosexuella relationer eftersom teorin ytterligare spetsar till objektifieringen av

kvinnor. Teorin tar upp socialiseringsprocessen, medias sexualisering och internaliseringen av en betraktares perspektiv på den egna kroppen som är aktuellt för analysen av materialet.

Metod

Mitt metodval är diskursanalys som jag ska utföra på 62 artiklar om sex och samlevnad från tjejtidningen FRIDA. Jag har valt en kvalitativ metod av två skäl: dels för att jag vill gå på djupet och skapa förståelse för hur unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad konstrueras i media, dels för att kvalitativ forskning har en konstruktionistisk ståndpunkt som är i enighet med min egen (Bryman, 2002). Jönson (2010) menar att det både finns diskursanalys som fokuserar på språkliga detaljer och diskurser på mikronivå, och diskursanalys som mer övergripande identifierar dominerande mönster och teman. Jag kommer att använda mig av den senare varianten i min uppsats.

Borèus (2011) pekar på att texter påverkar samhället genom att influera relationer mellan människor och bidra till att forma människors föreställningar om samhället och dess beskaffenhet. Texter kan också studeras som ett uttryck för befintliga relationer och föreställningar i samhället. I analysen av texter går man på djupet i detta fenomen. Jag tar min utgångspunkt i båda dessa påståenden: att texter i tjejtidningen FRIDA är en produkt av föreställningar i samhället om unga tjejer i förhållande till sex och samlevnad samt att dessa texter även påverkar föreställningar i samhället, inte minst unga tjejers föreställningar och syn på sig själva och sin omvärld. Genom att analysera tjejtidningen FRIDAS texter har jag funnit en adekvat metod för att uppnå mitt syfte som är att förstå hur unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad konstrueras.

Diskursanalysen är anti-realistisk, vilket innebär att man förnekar att det finns en yttre sann verklighet som väntar på att upptäckas. Den är konstruktionistisk eftersom fokus i forskning läggs på de versioner av verkligheten som uttrycks och på hur verkligheten formas av tolkningar av den (Bryman, 2002).

En diskurs definieras av Börjesson (2003) som en reglerad samtalsordning där dess innehåll och form styrs av historiskt och kulturellt givna regler. Bryman (2002) hävdar att bakom en diskurs finns både strategier som människor använder för att uppnå olika syften och en kontextuell förståelse i vilken specifika detaljer inryms. Diskursanalys handlar om att ha en inställning av ”skeptiska tolkningar” där man söker identifiera dolda syften bakom det som sägs eller presenteras, enligt Gill (2000, refererad i Bryman, 2002). Jönson (2010) menar att diskursanalys handlar om språk som meningskapare och maktfördelare, där språket i

praktiken uttrycker relationer och maktförhållanden avseende vem som är berättigad att tala och vad som är ett meningsfullt yttrande.

Borèus (2011) skriver att diskursanalys handlar om att urskilja kategoriseringar av människor utifrån samhälleliga normer och praktiker, och att bryta ner diskurserna om dessa ”självkla sanningar” och ifrågasätta dem. Det kan exempelvis handla om hur killar och tjejer ska vara. Mina forskningsfrågor handlar om att urskilja diskurser om konstruktioner av unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad, samt kategoriseringar av tjejer och killar. Urskiljandet av dessa konstruktioner innebär i sig ett ifrågasättande och ett konstaterande om att det handlar om just *sociala konstruktioner* och inte nödvändigtvis behöver förhålla sig på detta vis. Diskursanalysens utgångspunkt går i linje med min forskningsfråga, och motiverar därför mitt metodval. En annan viktig utgångspunkt för diskursanalys är att vi med språkets hjälp kategoriserar och tolkar omvärlden och vidare att detta får konsekvenser för människor (Borèus, 2011). Denna utgångspunkt har funnits med genom hela processen med uppsatsen.

Metodens begränsningar och förtjänster

En begränsning med metodvalet kan vara frånvaron av undersökningspersoner. Det hade varit intressant att ta del av berättelser från unga tjejer om hur de påverkas av att läsa tjejtidningen FRIDA. Dock är detta inte något som skulle kunna uppnå mitt syfte och besvara mina frågeställningar. På något sätt är diskursanalys på mediala texter en abstrakt metodform som undersöker hur saker och ting talas om, konstrueras och framställs, istället för att rikta fokus mot konkreta utsagor och upplevelser, vilket kan vara en begränsning. Om man vänder på denna begränsning kan det också ses som en fördel att inte interagera med undersökningspersoner, eftersom det följer en rad svårigheter med detta, exempelvis hur man ska förhålla sig som forskare för att inte påverka empirin, samt etiska aspekter.

De begränsningar som finns med denna specifika diskursanalys är användandet av endast 10 nummer av tjejtidningen FRIDA. Det finns fler tjejtidningar, andra sorters tidningar samt internet med sociala medier, bloggar och inlägg som också hade varit meningsfullt att studera inom ramen för denna uppsats. Man måste dock begränsa sig. De diskurser som identifierats i tjejtidningen FRIDA är dessutom en del av samma diskurser som finns på andra arenor i samhället, exempelvis på internet. Tjejtidningen FRIDA är heller inte vilken tidning som helst, utan det är enligt deras egen hemsida den största tjejtidningen för unga tjejer i Sverige.

Börjesson (2003) skriver om diskursanalys som metod i förhållande till andra metoder inom samhällsvetenskaplig forskning och pekar på dess förtjänster. Han menar att betydelsen av att genom diskursanalys få svar på hur världen presenteras, tolkas, framställs, förstås och

konstrueras inte ska förminska. En fördjupad insikt i hur verkligheten blir till är något viktigt. Börjesson (2003) pekar också på vikten av att rikta fokus inom forskning mot tolkningsmöjligheter, som motvikt mot vetenskapens traditionella sanningssökande.

Förtjänsten med metoden i förhållande till uppsatsämnet och forskningsfrågorna är att diskursanalys stämmer väl överens med de valda teoretiska utgångspunkterna. Den socialkonstruktionistiska grundsynen på samhället är en förutsättning för att kunna tillämpa metoden. Förtjänsten med en kvalitativ metod är att i empirin kunna gå på djupet i analysen av diskurser.

Metodens tillförlitlighet

Inom kvalitativ forskning blir begrepp om trovärdighet aktuella, istället för de kvantitativa begreppen reliabilitet och validitet (Bryman, 2002). Trovärdigheten mäts genom de fyra delkriterierna tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och möjlighet att konfirmera.

Tillförlitlighet innebär att man utför forskningen i enighet med de regler som finns (Bryman, 2002). Jag har följt de anvisningar som finns inom diskursanalysen och försökt återge i detalj hur jag har gått tillväga. *Överförbarhet* handlar om att man genom fylliga beskrivningar målar upp detaljerna av det man har studerat, för att andra personer ska kunna bedöma överförbarheten av studien till en annan miljö (Bryman, 2002). Fördelen med diskursanalys i detta sammanhang är studerandet av diskurser som finns överallt i samhället. Diskurserna i tjejtidningen FRIDA finns närvarande på andra arenor. Att göra fullständiga och tillgängliga redogörelser för samtliga steg av forskningsprocessen skapar *pålitlighet* (Bryman, 2002). Jag har redogjort för min forskningsprocess genom att återge tillvägagångssättet, urvalsprocessen och analysmetoderna. Slutligen handlar *möjlighet att konfirmera* om att forskaren ska säkerställa att hen agerat i god tro och inte medvetet låtit personliga värderingar påverka undersökningen, trots att objektivitet är omöjlig i fullständig form inom kvalitativ forskning (Bryman, 2002). Genom att nedan beskriva mitt personliga förhållningssätt till ämnet och mina värderingar har jag varit ärlig med mina egna utgångspunkter i studien. Ännu en sak som ökar trovärdigheten i min studie är att jag har använt mig av citat i resultat- och analysdelen. Detta ökar trovärdigheten genom att läsaren själv får möjlighet att ta del av materialet och bilda sig en egen uppfattning om huruvida mina tolkningar är rimliga.

Specifikt för diskursanalys, som inte har några undersökningspersoner eller någon fysisk miljö att studera, tror jag är att det viktigaste är att noggrant redogöra för urvalsmetoder och de diskursanalytiska verktygen jag har använt mig av. Redogörelsen av hur jag har analyserat

texterna och med vilka glasögon, blir extra viktig inom diskursanalys eftersom tolkning av text i sig är ett ganska subjektivt och luddigt begrepp. Detta har jag försökt uppnå.

Urval

I ett begynnande skede av processen med denna uppsats var jag inriktad på att använda mig av kvällspress som empiriskt material. Av olika anledningar såsom problem med avgränsning och undersökningsbarhet valde jag att frångå denna idé. Jag gick då vidare till en tanke om att jämföra konstruktioner om sex och samlevnad i tjejtidningar med konstruktioner i killtidningar, men på grund av min starka ungdomsfokus visade sig detta nästintill omöjligt. Anledningen till detta är intressant i sig då förekomsten av killtidningar för unga killar som behandlar ämnen som sex och samlevnad är icke-existerande. Undantaget är tidningen ”KP Kamratposten”, men den riktar sig till båda könen. Tidningar för män har oftast särskilda individualistiska inriktningar som sport, teknik eller datorer, medan tidningar för kvinnor riktar sig till alla kvinnor med ledmotivet samlevnad och relationer (Hirdman, 2002). De tidningar som finns för män med bredare ledmotiv såsom Slitz och Café är riktad till vuxna män och inte till ungdomar, och har ett annat syfte. På grund av detta fick jag tänka om och valde därför att enbart använda mig av artiklar från tjejtidningen FRIDA som empiri till min undersökning.

Tidningen FRIDA riktar sig till unga tjejer och är enligt deras egen hemsida Sveriges största tidning för unga tjejer. Anledningen till att jag har valt just denna tjejtidning är för att jag vill undersöka vilka konstruktioner som möter just unga tjejer i utforskandet av deras identitet och sexualitet. Tidningen behandlar ämnen som sex och kärlek, mode och skönhet, hälsa och träning samt kändisar och skvaller. De olika ämnena är uppdelade efter dessa rubriker i tidningen, vilket gjorde det lätt att välja ut relevanta artiklar för mitt urval.

Jag har gjort ett bekvämlighetsurval där jag har valt ut alla artiklar som berör ämnet sex och kärlek från tio nummer av tidningen FRIDA från årgång 2012. Tidningen ges ut en gång i månaden. Jag har dock hoppat över noveller om sex och kärlek, intervjuer med kändisar som kan beröra sex och kärlek, bilder på kändisar med bildtext även om de har koppling till sex och kärlek, och test som handlar om sex och kärlek. Dessa avgränsningar har jag gjort för att detta material av olika anledningar inte känns relevant. Noveller är en annan slags text än de övriga texter jag valt, därför valde jag bort de fåtal noveller som fanns med i de nummer jag gjort mitt urval från. Intervjuer med kändisar innehåller mest citat med deras åsikter, vilket gör dem svåra att inkludera i en diskursanalys avseende de budskap som tidningen i sig förmedlar.

Jag har valt att göra ett bekvämlighetsurval eftersom den urvalsmetoden känns lämplig med tanke på mitt syfte. Studien undersöker nutiden och därför ville jag ha tidningar från de senaste åren och beställde därför årgång 2012 som var den senaste årgången som gick att få tag på, eftersom år 2013 inte är slut än. Eftersom diskursanalysen riktar sig till hur tidningen FRIDA förmedlar och konstruerar unga tjejers föreställningar om sex och samlevnad spelar det ingen roll vilka nummer av tidningen jag använder mig av, så länge de är från de senaste åren. De nummer som fanns tillgängliga i bibliotekets tidningsarkiv var nummer 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9/10, 11 och 12. Nummer 1 från årgång 2012 saknades i tidningsarkivet och nummer 9 och 10 var hopslagna till ett och samma nummer. Jag bedömde att det inte var avgörande för studien att nummer 1 saknades, utan jag valde att hoppa över det och ta tio stycken nummer av de som fanns. Av bekvämlighetskäl valde jag tio nummer i följd.

Totalt har 62 stycken artiklar valts ut som handlar om ämnet sex och kärlek. Jag har även tagit med en artikel som inte direkt berör ämnet sex och kärlek, men som är relevant för mitt syfte. Den artikeln är indelad under kategorin ”FRIDA-pepp”. När jag bläddrade förbi såg jag artikelns titel som lyder ”Tänk som en kille!” och kände att jag var tvungen att ha med den även om den inte direkt handlar om sex och kärlek. Anledningen till detta var att den tydligt delade in tjejer och killar i olika kategorier och att både den feminina och den maskulina genuspositionen tydligt gick att urskilja. Dessutom fanns det en distinkt värdering i texten om att det som förutsattes vara ”tjejigt” var sämre än det som förutsattes vara ”killigt”.

En del av materialet är frågespalterna ”*Fråga Kim om relationer och killar*” och ”*Fråga Jenny om sex och kärlek*”. De båda frågespalterna finns med i varje tidning och innehåller ett antal frågor från tjejer med svar från Kim eller Jenny. Kim och Jenny presenteras inte vidare i tidningen utan endast bild, förnamn och mejladress finns angivet. Deras utbildning är därför oklar. På FRIDAS hemsida refereras Kim till som FRIDAS ”killexpert”, medan Jenny inte får någon titel. De andra artiklarna behöver ingen närmare presentation, utan är skriva av olika redaktörer.

Analytiskt tillvägagångssätt

Jag har analyserat mitt material genom att läsa igenom det flera gånger och under tiden ställa frågor till texterna. De frågor som ställdes var: ”Hur kategoriseras tjejer och killar?”, ”Vad förutsätts?”, ”Vad uppmanas läsarna till?”, ”Vilken rådgivning finns?”, ”Finns det några motsättningar?” och ”Vilka normativa antaganden görs?”. Under tiden som jag läste igenom materialet skrev jag ner allt som jag stötte på som jag tyckte svarade på de olika frågorna. Jag

har läst igenom materialet noggrant och att även riktat fokus till vad som tas för givet i kommunikationen mellan text och läsare.

Borèus (2011) skriver om ”analysfrågor” till texter som ett diskursanalytiskt tillvägagångssätt för att få svar på sina forskningsfrågor i analysen. Exempel på analysfrågor till texter kan vara: Vad påstås? Vad underförstås? Vilka kategorier av människor omtalas i texten? Vad trängs undan eller görs illegitimt? Borèus (2011) menar vidare att man ska matcha sina forskningsfrågor med analysfrågorna. Mina analysfrågor stämmer överens med mina forskningsfrågor och jag har kunnat använda dem för att besvara mina forskningsfrågor och uppnå mitt syfte.

Efter denna genomläsning och frågeställandet till texterna spaltade jag upp alla citat och koder jag hittat under rubriker som överensstämde med frågorna. Dessa sorterade jag sedan in under de olika rubrikerna i uppsatsens resultat- och analysdel, och analyserade på detta sätt materialet med hjälp av mina teoretiska utgångspunkter.

Etiska överväganden

Eftersom sexualitet som ämne är av känslig karaktär, i synnerhet avseende ungdomar, har jag gjort ett etiskt ställningstagande och valt att använda mig av diskursanalys i media som metod istället för att använda mig av metoder som kräver undersökningsspersoner. Eftersom min uppsats inte inbegriper några undersökningsspersoner är de olika etiska kraven på information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande inte aktuella (Vetenskapsrådet, 2002). Genomförandet av diskursanalys av tidningsmaterial är inte så etisk problematisk och jag har inte identifierat några direkta etiska problem eller dilemman i min uppsats.

Eget förhållningssätt till ämnet

Som Winther Jørgensen och Phillips (1999) påpekar är det svårt att se diskurser som man själv är nära som just diskurser, alltså som socialt konstruerade betydelsesystem som kunde varit annorlunda. Som forskare är man ofta en del av den kultur man avser studera och därför blir det svårt att avslöja de självklarheter som man själv ser som självklarheter. Som diskursanalytisk forskare måste man därför sträva mot att i största möjliga utsträckning ställa sig främmande till materialet. Denna utgångspunkt eftersträvar jag i analysen av empirin och försöker inta en utomjordings perspektiv på det jag studerar.

Winther Jørgensen och Phillips (1999) menar vidare att en konkret diskursanalys kräver att man reflekterar över och redogör för sin egen inställning till de diskurser man avser studera. Jag är själv feminist och ontologiskt positionerar jag mig som socialkonstruktionist. Det var heller inte länge sedan jag själv var ungdom och jag har såklart ett eget personligt förhållande

till mitt uppsatsämne, och även en subjektiv åsikt om det. Genom att använda mig av ett genusperspektiv kommer jag vara kritisk till hur materialet reproducerar föreställningar om ”maskulinitet” och ”femininitet” i förhållande till sexualitet, och det är det som jag i grunden själv är kritisk mot. Jag kommer också vara kritisk till hur materialet reproducerar normer om heteronormativitet och verkar uteslutande för olika grupper i samhället. Eftersom jag är ärlig med mina värderingar och även använder dem som perspektiv och analysverktyg så hoppas jag att det skapar högre tillförlitlighet till studien, jämfört med om det skulle vara något som uttalat färgar undersökningen.

Resultat och analys

Nedan presenteras resultaten samtidigt som de analyseras med hjälp av de teoretiska utgångspunkterna. Analysen visar hur unga tjejers förhållningssätt till sex och samlevnad konstrueras i tjejtidningen FRIDA samt hur tidningen kategoriserar tjejer och killar och reproducerar normer som heteronormativitet. Dessa konstruktioner, kategoriseringar och reproduktioner sker genom Holloways (1984) tre diskurser om heterosexuella relationer. Även objektifieringsteorin har varit användbar i analysen av materialet (Fredrickson & Roberts, 1997).

Redogörelsen för resultaten och analysen sker genom två huvudteman: motsättningar och normativitet. Motsättningarna handlar både om generella motstridiga budskap som tidningen förmedlar och motsättningar mellan de olika positioneringarna i Holloways (1984) tre diskurser. Under huvudtemat ”normativitet” redogörs det för de förutsättningar om vem och hur läsaren är som görs i tjejtidningen FRIDA utifrån normativa antaganden.

Motsättningar

Tjejtidningen FRIDA innehåller flera motsättningar som identifierats i materialet. Det handlar om motsättningar i tidningens kategoriseringar av killar och tjejer, motsättningar i tidningens budskap och råd samt motsättningar mellan genuspositionerna i Holloways (1984) tre diskurser. Jag har delat upp motsättningarna efter följande teman:

1. Kategoriseringen av killar och tjejer
2. Killars och tjejers sexualitet
3. Tjejer, pojkvänner och singelskap
4. Allt för killens skull och att behaga killar
5. Utseendefokus och kroppsnoja

1. Kategoriseringen av killar och tjejer

Det finns motsättningar i hur killar kategoriseras i tjejtidningen FRIDA. Det går att urskilja tre motstridiga beskrivningar av killar. De framställs för det första som lika rädda att bli avvisade som tjejer, inte så romantiska, svårt att visa vad de känner och mesiga, fega och omogna. Man målar upp bilden av otillräckliga killar som inte stämmer överens med tjejers ”drömprins”. För det andra beskrivs killar som kaxiga, tuffa, otrogna och fulla med attityd. Denna kategori beskriver en typ av kille som man ska akta sig för så att man inte blir sårad. För det tredje framställs killar som mer säkra på sig själva än tjejer. Det är främst artikeln ”*Tänk som en kille!*” (FRIDA nr 12 sid 27) som målar upp denna bild. Där beskrivs fem olika attribut som killar har, och som tjejer borde efterlikna. Den typiska killen har ett brinnande intresse, jämför sig inte med andra, oroar sig inte i onödan, snackar inte skit och väljer bekväma kläder. Allting beskrivs som att tjejer gör motsatsen. Följande citat handlar om skitsnack:

Vi har alla gjort det – sagt något elakt om någon till en annan person. Självklart vet du att det inte är okej med skvaller men skitsnack är tyvärr många tjejers största hobby. Killar kan också fälla negativa kommentarer om varandra men de sitter inte och diskuterar någons frisyrr i timmar eller skrattar åt vad någon hade på sig. (FRIDA nr 12 sid 27)

Här illustreras tydligt en nedlåtande bild av tjejer som ”bitchar” som har skitsnack som sin största hobby och att de sitter i timmar och diskuterar någons frisyrr och skrattar åt vad någon har på sig. Detta medan killar också kan fälla negativa kommentarer, men inte i samma utsträckning som tjejer.

Tjejer kategoriseras också på ett motstridigt sätt i tjejtidningen FRIDA. Den första motsättningen handlar om att tjejer uppmanas till att vara mer som killar, beskrivet ovan i samband med artikeln ”*Tänk mer som en kille!*” (FRIDA nr 12 sid 27) där det som är ”tjejigt” beskrivs som något sämre än det som är ”killigt”. Samtidigt på andra ställen i tidningen framhålls det som är typiskt ”tjejigt” som något eftersträvansvärt och som något som uppskattas av killar. Tjejer ska vara gulliga, låta killar ta hand om dem, våga visa sin barnsliga sida och att de fortfarande sover med gosedjur.

Den andra motsättningen vad gäller hur tjejer beskrivs är bilden av tjejer som osäkra, komplexfyllda och svartsjuka som gång på gång befästs, samtidigt som FRIDAs råd både är lättvindiga i stil med ”bry dig inte” och förmanande där tjejer uppmanas till hur de borde vara och göra istället. I citatet nedan målas en tydlig bild av tjejer som osäkra, nojiga och avundsjuka upp:

Tjejer har en tendens att ständigt spana in vad andra tjejer har på sig, hur deras kille ser ut och hur bra betyg de har. Det kan vara riktigt dåligt för självkänslan eftersom det är omöjligt att vara bättre, klokare och snyggare än alla andra hela tiden. Din kompis har en fantastisk kropp, enligt dig, men är du säker på att hon själv tycker det? Hon har säkert också komplex och är avundsjuk på någon annan. (FRIDA nr 12 sid 27)

I andra artiklar beskrivs att tjejer är svartsjuka på sina pojkvänners ex och oroar sig över att de är snyggare, trevligare och smartare än de själva. Tjejer sitter och väntar på att killen ska ringa och undrar vem det var han hälsade på i skolan idag. Det beskrivs också i artikeln ”*10 saker du aldrig ska säga till en kille!*” (FRIDA nr 11 sid 45) att tjejer vill fråga sina killar ”ser jag tjock ut i den här?”, ”är jag snyggare än ditt ex?” och ”vad tycker du om min nya look?” men FRIDA råder dem att låta bli för att det är dumt att kroppsnoja och att de inte borde bry sig. Orden kroppsnoja och kroppscomplex är ständigt återkommande i tidningen. I artikeln ”*Så blir du nakentrygg*” (FRIDA nr 12 sid 51) beskrivs kroppscomplex som tjejer har och hur de ska göra för att bli kvitt dem. Råden som ges är att fokusera på det som är perfekt med ens kropp, att gilla läget, att raka och vaxa sig och att träna för att få en starkare kropp med snyggare hållning.

Det är många ”borde” som möter läsarna i tjejtidningen FRIDA. I artikeln ”*Tänk som en kille!*” (FRIDA nr 12 sid 27) läxas tjejerna upp med en rad uppmaningar. Tjejer borde göra som killarna i stället och vara nöjd med det de presterar och det utseende som just de har. Tjejer borde, istället för att oro sig för något som du ändå inte vet hur det kommer att bli, ta några djupa andetag och försöka leva i nuet. Följande citat visar ännu en uppmaning:

Försök att undvika att bli en gossip girl, att prata illa om någon annan visar bara att du är osäker på dig själv. (FRIDA nr 12 sid 27)

FRIDA konstruerar bilden av tjejer som osäkra, svartsjuka, ängsliga och komplexfyllda och framhäver kontinuerligt att det är på detta sätt som tjejer är. De generaliserar bilden genom att antyda att deras påståenden gäller tjejer som grupp och är något som alla tjejer kan relatera till. De använder sig också av extremformuleringar genom att skriva att skitsnack är tjejers *största* hobby, att tjejer sitter *i timmar* och kommenterar folks utseende och att tjejer har en tendens att *ständigt* spana in vad andra tjejer har på sig. De målar upp allvarliga problem som tjejer som grupp har. Sättet de bemöter dessa allvarliga problem som de konstruerar är att ge ömsom nonchalanta, ömsom tillrättavisande råd. De har en slags ”storasyster” attityd där de

klappar den lilla tjejen på huvudet och tycker att hon är lite löjlig som betar sig på det där viset. Hon borde inte bry sig och hon borde göra och vara på ett annat sätt istället. Samtidigt som FRIDA konstruerar bilden av hur tjejer är, dömer de också ut att detta är något dåligt som behöver rättas till.

Hirdman (2002) pekar på en taktik som kvinnotidningar använder sig av. Det motsägelsefulla talet till läsarna och den auktoritära hållningen, där läsarna förmanas och läxas upp ena stunden och andra stunden smickras och lockas, är tidningens trick för att locka läsare. Tidningarna motiverar vikten av att följa deras råd och uppmaningar på detta sätt. Problem målas upp som tidningen sedan har lösningen på. Belöningen som tidningen lockar läsarna med för följda råd och riktlinjer är närvaron av män och andra kvinnors avundsjuka. Ett exempel på när tjejtidningen FRIDA smickrar och förmanar tjejer är:

Självklart är du en stark och självständig tjej, men det är absolut inget fel att låta honom lyfta dina tunga väskor eller sätta upp din nya bokhylla. Han kommer att känna sig glad och stolt över att kunna hjälpa dig. Självklart ska även du hjälpa honom när du kan och vill. (FRIDA nr 4 sid 61)

I citatet smickras tjejer med att vara starka och självständiga, samtidigt som de förmanas till att backa med sin styrka och självständighet för att killen ska få briljera med sin fysiska styrka och händighet och på det sättet bli glad och stolt. Det är ett tydligt exempel på när det ena stunden ges smicker och andra stunden förmaningar. Citatet är även ett tydligt exempel på Holloways (1984) relationsdiskurs där killen upphöjs till det viktigaste i den kvinnliga världen. Att få killen att känna sig glad och stolt är viktigare än att själv känna sig stark och självständig.

Slutligen vill jag peka på ytterligare en dimension i hur tjejer kategoriseras i tjejtidningen FRIDA. Holloways (1984) relationsdiskurs är den mest frekvent förekomna diskursen i tidningen. Det huvudsakliga budskap som genomsyrar hela tidningen är att förmågan att kunna attrahera och behålla en kille är avgörande för en tjejs status, välbefinnande och självkänsla. Nyckeln till lycka för tjejer är killar och tjejers mål i livet är att uppnå ett fungerande förhållande med en kille. Det krävs också för att kunna få den feminina genuspositionen bekräftad (Hirdman, 2002). Detta målas upp som något önskvärt. På detta sätt kategoriseras tjejer som kärlekstörstande, relationssökande och bekräftelsesökande.

Många förutsättningar görs om tjejer inom ramen för denna diskurs. Tjejer funderar mycket kring kärlek och sex och de vill prata hela tiden och accepterar inte att killar inte vill

prata känslor. Följande citat tydliggör hur tjejer kategoriseras inom relationsdiskursen (Holloway, 1984) medan killar förutsätts ta avstånd från detta och vara lättskrämda:

Gulla över hur söta barn ni skulle få och hur din bröllopsklänning skulle se ut – men låt det stanna på tjejkvällen, långt ifrån hans ovetande (och lättskrämda) öron. (FRIDA, nr 11 sid 45)

Vidare är budskapet som läsarna möter att det är tjejers ansvar att vidta åtgärder för att förbättra kärleksrelationen. I artikeln ”15 kärleksregler som alla FRIDA-tjejer borde känna till” (FRIDA nr 4 sid 61) förutsätter man att tjejer bara prioriterar sin kille när de har ett förhållande och måste uppmanas att satsa på egna intressen, vänner och familj. Syftet med att göra det är att man kommer närmare sin kille eftersom man får längta och är gladare och snällare när man ses. Det är alltså inte för ens egen skull som tjejer har egna intressen och umgås vänner och familj, utan det är för att förbättra relationen med sin pojkvän.

2. Killars och tjejers sexualitet

Det finns en motsättning mellan positioneringarna i diskursen om den manliga sexuella driften och diskursen om den tillåtande sexualiteten (Holloway, 1984). I diskursen om den manliga sexuella driften har killar subjektpositionen och deras sexualitet beskrivs som okontrollerbar, stark och dominant. Tjejer har objektpositionen och deras sexualitet kategoriseras som passiv, avsaknad av lust och underordnad mäns lust och behov (Holloway, 1984) (Tolman, Striepe & Harmon, 2003). I diskursen om den tillåtande sexualiteten framhålls båda könen behov och rätt till den fria ohämmade sexualiteten. Både tjejer och killar har lika stor rätt att ta initiativ till sex och att uttrycka sin sexualitet inom denna diskurs. Motsättningen mellan diskurserna handlar om de motstridiga rollerna för tjejer i de båda diskurserna. Objektpositionen i diskursen om den manliga sexuella driften krockar med subjektpositionen i diskursen om den tillåtande sexualiteten (Holloway, 1984).

I tjejtidningen FRIDA finns många exempel på diskursen om den manliga sexuella driften. I FRIDA nr 6 sid 62 pekar Kim på att vissa killar gillar själva jakten och tycker att det blir lite ointressant om en tjej är alltför lättfångad. Detta synliggör maskulinitetsidealet med män som jaktlystna och sexuellt drivande, medan kvinnor i sin objektposition inte ska vara för lättfångade. I artikeln ”Tyd hans gos!” beskrivs den ”passionerade” typen som att han:

...Markerar sitt revir. Läger han handen om dina höfter eller armen runt din midja istället för dina axlar? Då kanske han vill visa andra killar att du är ”hans”. (FRIDA nr 6 sid 58)

Citatet speglar också ett tydligt maskulinitetsideal där män har någon slags äganderätt över sitt kvinnliga objekt. I artikeln ”*Kroppens sexigaste zoner*” (FRIDA nr 6 sid 60) beskrivs svanken som en kroppsdel på tjejer som killar tycker är ”toksexig” och att det är därför som killar gillar att ha sex bakifrån. Tjejer uppmanas till att lära sig uppskatta den genom att låta honom massera dem just där och sedan arbeta sig neråt mot rumpan. Vad gäller bröstet ska tjejer släppa sina komplex och låta honom utforska dem med sin mun och sina händer. Rumpan är nästa erogena kroppsdel som artikeln tar upp:

Vissa tjejer gillar ett fast tag kring rumpan, andra är mer förtjusta i lätt beröring. Oavsett, så är ridställningen perfekt för dig som blir upphetsad av att killen tar dig på rumpan, eftersom han ju kommer åt ordentligt när du sitter ovanpå. (FRIDA, nr 6 sid 60)

I artikeln handlar det om vad killar gillar och tänder på och tjejer uppmanas att anpassa sig efter detta. Det är killens lust och tjejens kropp som fokus ligger på. Tjejens lust är sekundär och underordnas hennes kropp som är ett objekt för killens lust. Det beskrivs att tjejer blir upphetsade av att killar tänder på dem. Fredrickson och Roberts (1997) objektifieringsteori menar att tjejer är socialiserade till att internalisera en betraktares perspektiv på sitt utseende och sin kropp. Till följd av detta övervärderar tjejerna sina utseenden och behandlar sin egen kropp som ett objekt som ska bli betraktat och utvärderat, av exempelvis killar. Medias sexualiserade objektifiering av kvinnokroppen är en orsak till denna socialisering (Fredrickson & Roberts, 1997). Det är alltså exempelvis genom att läsa tidningar som FRIDA som tjejer socialiseras in i att anta objektperspektivet på sin egen kropp.

Det finns flera exempel på hur tjejer objektifieras i tjejtidningen FRIDA. Exempelvis riktar FRIDA frågor till killar som tjejer förutsätts vilja ha svar på. I artikeln ”*Killarna avslöjar: det är det sexigaste vi vet!*” (FRIDA nr 4 sid 59) frågar man ett tiotal killar på stan vad som är det sexigaste de vet. I artikeln ”*Sexfrågorna du aldrig vågat ställa!*” (FRIDA nr 7 sid 52) frågas en killpanel på fyra killar ut med frågor som vilka underkläder som är snyggast på tjejer och om tjejen ska stöna i sängen. Dessa artiklar befinner sig inom diskursen om den manliga sexuella driften där killarna sätts upp som subjekt och tjejer som objekt (Holloway, 1984). Tjejer förutsätts vilja ha information om hur de ska anpassa sig för att uppfylla killars önskemål. Det handlar om hur de ska se ut och bete sig för att duga som objekt för killar.

I lika hög grad som man målar upp killars stora sexlust i tjejtidningen FRIDA, skildrar man tjejers sexualitet som passiv. I artikeln ”*Första gången – tipsen du inte vill vara utan!*” (FRIDA nr 5 sid 48) beskrivs att alldeles för många tjejer upplever första sexet som en dålig

erfarenhet och tänker efteråt att de faktiskt inte ville, men gick med på det för killens skull. Självklart kan det förhålla sig på detta sätt. Det kan dock samtidigt ses som ett reproducerande av diskursen om den manliga sexuella driften, där killar vill ha sex medan tjejer inte vill det. Följande citat är ett svar från Kim hämtat från frågespalten ”*Fråga Kim om relationer och killar*” och frågan som ställdes var ”Är killar bara ute efter sex, eller ett romantiskt förhållande?”:

Visst finns det killar som bara är ute efter sex, och tro det eller ej, men det finns säkert minst lika många tjejer som inte heller är ute efter något förhållande utan bara vill ha sex. (FRIDA nr 12 sid 52)

Användandet av orden ”tro det eller ej” i det här sammanhanget visar på att det kan framstå som osannolikt att tjejer bara skulle vara ute efter att ha sex, utan att ha ett förhållande.

Sammanfattningsvis har alltså tjejer en objektsposition i diskursen om den manliga sexuella driften och beskrivs som att de har en passiv sexualitet som är underordnad killars. Vidare till diskursen om den tillåtande sexualiteten som också är högst närvarande i tjejtidningen FRIDA, men där tjejers sexualitet beskrivs på ett motstridigt sätt i jämförelse med diskursen om den manliga sexuella driften. Det finns inga förutsättningar i diskursen om den tillåtande sexualiteten i tidningen. Slutsatsen jag drar av det är att det fortfarande inte tas för givet att tjejer omfattas av den tillåtande sexualiteten, däremot uppmanas tjejer till att positionera sig inom denna diskurs. FRIDA uppmanar tjejer till att onanera, att testa sig fram för att hitta vad man själv gillar och att ha sex om de är sugna. I artikeln ”*Sex från A till Ö*” tas olika ord upp i alfabetisk ordning med en förklaring och kommentar bredvid. Ett exempel lyder:

Wild and crazy är det kul att vara - både i och utanför sängen! Visa killen precis vad du gillar, genom att le, låta och berätta för honom vad som är skönt för just dig! (FRIDA nr 5 sid 51)

Uppmaningen till tjejer att positionera sig inom diskursen om den tillåtande sexualiteten är tydlig här. Tjejer uppmanas till att ta för sig och ta plats med sin sexualitet. Jenny i frågespalten ”*Fråga Jenny om sex och kärlek*” ger många svar till undrande tjejer inom ramen för diskursen om den tillåtande sexualiteten. Tjejer som är redo för att ha sex uppmanas till att ha det och tjejer som lyckats få orgasm via onani gratuleras. Råden är att testa sig fram, prata om vad man gillar med sin kille och att ha kul med varandra. Tjejtidningen FRIDA innehåller

många sextips med ställningar, erogena zoner och tekniker för att få så bra sex som möjligt. Uppmaningen är att man har sex precis som man själv vill.

Holloway (1984) pekar på att diskursen om den tillåtande sexualiteten blir motstridig för kvinnor. Detta eftersom den feminina genuspositioneringen som objekt i diskursen om den manliga sexuella driften sätter käppar i hjulet för kvinnor att fritt ge sig hän i sin sexualitet. De båda diskurserna samexisterar parallellt med varandra och därför uppstår denna motsättning. Att ta för sig och ta plats med sin sexualitet blir svårt för tjejer när de på nästa sida i tidningen möts av budskapet att killar gillar att jaga svårfångade tjejer, att det viktigaste är att vara attraktiv för killen och att tjejen ska anpassa sina behov efter killens.

3. Tjejer, pojkvänner och singelskap

Tjejers objektposition i diskursen om den manliga sexuella driften krockar även med tjejers subjektposition i relationsdiskursen. Ena stunden ska man vara ett objekt som behagar mannen och anpassar sig efter hans sexuella behov och andra stunden ska man vara subjektet som skaffar pojkvän.

I analysen identifierades en mängd förutsättningar inom relationsdiskursen (Holloway, 1984). Det förutsätts för det första att det är hemskt att vara singel och att man känner sig ensam om man inte har kille. Det är ett problem om man inte får en alla-hjärtans-dag present av en kille och att vara singel beskrivs som en fälla. För det andra innehåller tjejtidningen FRIDA en mängd tips och råd om hur man ska hitta kärleken och dessutom få den att hålla. I artikeln ”12 platser att flörta på i vår!” (FRIDA nr 7 sid 50) beskrivs alla möjliga platser och situationer som en möjlighet att hitta en pojkvän. Tjejkompisar beskrivs som en hjälpfunktion i jakten på pojkvännen. Hirdman (2002) pekar på att den homosociala gemenskapen mellan tjejer tillskrivs mindre värde i kvinnotidningar, än relationen till män. Tjejkompisar konstrueras antingen som potentiella hot i konkurrensen om killar eller som rådgivare och hjälpredor i jakten på att attrahera och behålla en man (Hirdman, 2002).

Nästa steg FRIDA tar är att beskriva hur fantastiskt det är att ha pojkvän. I artikeln ”*Därför är du alltid singel*” står följande:

Du vet att du har hittat drömprinsen när det känns som att du ”kommit hem”. Då infinner sig ofta en känsla av att inte behöva vara någon annan än den man är. Lita på din magkänsla! (FRIDA nr 3 sid 52)

Förutom att använda ordet ”drömprinsen” förknippat med känslan att ”komma hem”, förmedlas även budskapet att när man inte har pojkvän eller i jakten på en pojkvän kan känslan av att behöva vara någon annan än den man är uppstå.

Ytterligare ett steg i relationsdiskursen är att FRIDA beskriver hur tjejer ska vara med sina pojkvänner. Man ska vara en tjej som ser till att det händer grejer, man ska inte göra bort sig inför sin kille, man ska våga vara barnslig och spontan och man ska låta honom ta hand om en. De konstruktioner tjejtidningen FRIDA gör om tjejer är kravfyllda.

Vad gäller att ha sex och förlora oskulden har relationsdiskursen en motsättning i sitt budskap jämfört med diskursen om den tillåtande sexualiteten. Medan råd inom diskursen om den tillåtande sexualiteten uppmanar tjejer till att ha sex, testa sig fram och ha roligt så är relationsdiskursen mer restriktiv när det kommer till sex och att förlora sin oskuld. En tjej som skrev in till Jenny i frågespalten ”*Fråga Jenny om sex och kärlek*” (FRIDA nr 4 sid 57) är oskuld och vill bli av med den. Hon skrev att det är jättemånga killar som säger att de vill och kan ta den, men problemet är att hon är blyg och orolig över att den inte ska komma in. Tjejen efterfrågade tips för att ha sex första gången. Svaret från Jenny lyder:

Till att börja med, försök tänka mindre på att bli av med oskulden och mer på vem du vill ha nära dig och dela någonting med som du bara kommer uppleva en gång. Även om det kan kännas frestande att bara ”ha det gjort” så lovar jag dig att det är bättre att vänta på rätt kille som du känner dig kär i, och då kommer det gå galant att ha sex. Det fina med slidan är att den anpassar sig, den är otroligt töjbar och kommer absolut att ha plats för den lycklige kille som får dela din säng. Grejen är den att om du inte känner dig trygg med honom så kommer muskulaturen inuti dig att spännas och det är då som man blir trång. Det är därför du ska se till att välja killen med omsorg, träffas och sov ihop tills du känner dig helt bekväm med honom. (FRIDA nr 4 sid 57)

I artikeln ”*Första gången – tipsen du inte vill vara utan!*” står följande angående att bli av med oskulden:

Så vet du att du är redo: Är du över 15 år? Är du tillsammans med någon som du är jättekär i och litar på och som är lika kär i dig? Fantiserar, drömmer du och längtar efter att ta förhållandet ett steg till? Ja, då är du nog redo. (FRIDA nr 5 sid 48)

Jag ställer mig frågande till om man hade formulerat sig på samma sätt om det var en kille som hade funderingar kring att bli av med oskulden. Oskulden målas upp som något heligt och där det finns regler kring hur man ska bli av med den. Man ska vara jättekär, trygg, sova ihop tills man är helt bekväm, ha ett förhållande och välja kille med omsorg. ”Storasyster-attityden” kommer fram här igen där man vill uppmana tjejer att vänta med sex tills de är helt

säkra på att de är redo. Både diskursen om den manliga sexuella driften och relationsdiskursen går att skönja här (Holloway, 1984). Tjejers sexualitet är inte lika påträngande som killars och därför läggs kravet på att tjejer ska vänta med att bli av med oskulden. Relationsdiskursen går i linje med att man som tjej ska vara kär och ha ett förhållande för att kunna ha sex första gången.

Det finns också en motsättning som handlar om singelskap. Motsättningen finns mellan rådgivningen från Kim och Jenny i deras frågespalter och tidningens övriga budskap. Många frågor till Kim och Jenny handlar om tjejer som är stressade över att de aldrig har haft en pojkvän. Det är exempelvis en tjej som är 13 år som skäms över att hon aldrig har haft någon pojkvän och undrar om det är konstigt och onormalt. Hon beskriver det som att det känns som att hon aldrig kommer kunna hitta någon. Kims svar lyder:

Det är absolut inget konstigt med att vara 13 år och aldrig ha haft ett förhållande. Det finns många exempel på personer som är nästan 30 år gamla och aldrig har haft ett riktigt förhållande, så det sista du behöver göra är att känna dig stressad över det. (FRIDA nr 3 sid 54)

I samtliga svar till dessa tjejer försöker både Kim och Jenny att lugna tjejerna och menar att det är fullt normalt att inte ha haft en pojkvän när man är så ung. Motsättningen finns i förhållande till tidningens övriga budskap som går i linje med relationsdiskursen där förmågan att kunna attrahera och behålla en man är avgörande för kvinnors välbefinnande, status och självkänsla och för att kunna bekräfta sina feminina genuspositioneringar (Holloway, 1984, Hirdman, 2002). Jag vill dock framförallt lyfta fram en artikel på temat. Titeln på artikeln lyder ”*Därför är du ALLTID singel – så tar du dig ur singelfällan*” (FRIDA nr 3 sid 52) och är uppbyggd efter ett antal problem kopplade till lösningar. I en kolumn vid sidan av ges det även fem generella proffstips på hur man ska kunna ta sig ur singelfällan. För det första använder man ordet ”fälla” kopplat till ordet ”singel”. Ordvalet gör att man förknippar singelskap med något hemskt och icke-önskvärt som man ska försöka ta sig ur. Den potentiella pojkvännen refereras till som ”din Romeo” och ”drömprinsen”, vilket är förhärligande ord. Ordet ”drömprinsen” är i texten kopplat till att när man har hittat honom så känns det som att ”komma hem”. Det beskrivs som något härligt och eftersträvansvärt. Att få komma hem istället för att vara fast i fällan som utgörs av att vara singel. Ett av problemen är att man är för kräsen och det ska lösas med att man ska inse att ingen är perfekt:

Varje gång du träffar en ny kille så granskar du honom ingående och hittar fel. (...) Det är viktigt att du inser att även drömprinsen är en vanlig människa. Precis som vem som helst har han sina styrkor och svagheter. (FRIDA nr 3 sid 52)

Budskapet å ena sidan är: att inte döma direkt utan att vara öppen och accepterande mot andra människor. Å andra sidan blir budskapet i sammanhanget att man inte har råd att vara kräsen när det kommer till att hitta en pojkvän för då tar det för lång tid. I artikeln ”*Städa upp dina relationer*” (FRIDA nr 3 sid 53) ges rådet att man ska rensa ut dåliga minnen från ens förra förhållande och sluta med att plågas av ett krossat hjärta eftersom de bara hindrar en från att släppa in en ny kärlek. Återigen bekräftas det att man varken har råd eller tid att låta införskaffandet av en pojkvän dröja. FRIDA bidrar med den stress som tjejerna som skriver till Kim och Jenny känner, och tjejerna behöver bara vända blad i tidningen för att svaren de får av Kim och Jenny ska bli motsagda.

4. Allt för killens skull och att behaga killar

Det finns en motsättning vad gäller det peppande budskap som kan skönjas i FRIDA emellanåt. Jag har riktat in mig på artiklar om sex och samlevnad, men det finns en annan ämneskategori som heter ”FRIDA-pepp” (där jag har valt en artikel från) och i denna kategori finns artiklar med budskapet ”du duger som du är”. I en av artiklarna om sex och samlevnad i FRIDAs alla-hjärtans-dag nummer (FRIDA nr 3 sid 5) uppmanas tjejer att inte slösa sin tid på killar, utan ge sig själv massor av kärlek. Detta budskap krockar med tidningens budskap om att det ultimata målet för alla ens handlingar är att förbättra relationen med sin pojkvän eller att öka möjligheterna att skaffa ett förhållande med en kille, som går i linje med Holloways (1984) relationsdiskurs. Ett exempel är från artikeln ”*15 kärleksregler som alla FRIDA-tjejer borde känna till*”:

Våga visa din barnsliga sida. Om du känner att du alltid måste vara ditt bästa jag med honom blir det lätt stelt och konstlat mellan er, så våga släppa loss och visa att du har en spontan, avslappnad sida. Låt honom få se dig utan smink, våga visa att du fortfarande sover med gosedjur eller älskar Disney-filmer. Han kommer känna sig lättad över att han också kan vara sig själv med dig. (FRIDA nr 4 sid 61)

Att våga vara barnslig, spontan och avslappnad och släppa loss beskrivs som handlingar och beteenden som syftar till att förbättra relationen med sin pojkvän. Rådet är inte att man ska släppa loss och vara barnslig för att *man själv* mår bra av det. Det blir stelt och konstlat *i förhållandet* om man alltid måste vara sitt bästa jag, inte att man själv mår dåligt av att

upprätthålla en fasad hela tiden. Man ska *låta honom* få se en utan smink och visa *honom* att man sover med gosedjur och detta för att *han* också ska känna sig lättad över att få vara sig själv. Det är tjejen som har ansvaret över detta relationsförbättrande arbete inom relationsdiskursen (Holloway, 1984). Hirdman (2002) pekar på att kvinnotidningar målar upp en ”kvinnovärld” där män är de primära subjekten.

Ett annat exempel på denna motsättning finns i samma artikel ”15 kärleksregler som alla FRIDA-tjejer borde känna till”:

Att satsa på dina egna intressen, vänner och familj gör faktiskt att du och din kille kommer varandra närmare. Hur? Jo, när ni är ifrån varandra kommer ni att sakna varandra, vilket gör att ni längtar mer efter att ses och alltså är gladare och snällare mot varandra när ni väl är tillsammans. Och dessutom har ni mer att prata om. (FRIDA nr 4 sid 61)

Syftet med egna intressen, vänner och familj är inte glädje, kärlek och nära relationer för *ens egen* skull, utan detta syftar till att förhållandet med pojkvännen blir bättre. Holloways (1984) relationsdiskurs framträder tydligt här. Kvinnor bli självförverkligade i relationen till män, och det ultimata målet för en kvinna är att attrahera och behålla en man.

Ytterligare en motsättning handlar om att tjejer i FRIDA uppmanas till att säga nej till sexuella handlingar som de inte vill göra, samtidigt som behagandet av killar är ett genomgående tema. I artikeln ”Första gången – tipsen du inte vill vara utan!” (FRIDA nr 5 sid 48) uppmanas tjejerna att inte glömma att de när som helst kan avbryta samlaget om det känns fel. Detta citat är från artikeln ”Sex från A till Ö”:

Öppet sinne är det viktigaste när du rullar runt i sänghalmen! Men du ska självklart inte gå med på allt din partner föreslår. Säg på ett trevligt sätt att du inte vill om något känns fel. (FRIDA nr 5 sid 51)

Läsarna överväldigas samtidigt av budskapet om att det yttersta målet är att behaga och tillfredställa killar (Garner, Sterk & Adams, 1998). Detta går i linje med både diskursen om den manliga sexuella driften där tjejen är ett objekt för killens lust, och relationsdiskursen som går ut på att attrahera och behålla en man (Holloway, 1984). I artikeln ”Sexfrågorna du aldrig vågat ställa” (FRIDA nr 7 sid 52) har tidningen tagit in en killpanel för att svara på frågor som tjejer förutsätts vilja ha svar på och aldrig vågat ställa. Det är frågor som ”Vilka underkläder är snyggast?”, ”Ska man stöna i sängen?” och ”Blir ni inspirerade av porr?”. I artikeln ”Killarna avslöjar: det är det sexigaste vi vet!” (FRIDA nr 4 sid 59) frågar tidningen

killar på stan vad killar tycker är sexigast. Svaren är alltifrån ”riktigt snygga tjejer med stora bröst”, ”jag gillar verkligen rumpor” och ”rödhåriga tjejer som är bleka och har fräknar” till ”tjejer som tar för sig” och ”tjejer ska vara framåt men inte för på”. Tjejer får på detta sätt kunskap om vad killar tycker om deras utseenden och personligheter. Det budskapet som tidningen sänder ut är att tjejer ska förhålla sig till detta, och för att kunna behaga killar måste man veta hur de vill ha det.

Dessa killpaneler hade kunnat vara tjej- och killpaneler där båda könen möts och diskuterar frågor om sex och samlevnad. Poängen med detta är dels att minska den presumtiva föreställningen om att alla tjejer är heterosexuella, dels att minska inverkan på tjejer att de måste behaga killar. Genom att genomgående minska tidningens skrivelser om vad killar tänker på, vad killar gillar, killars lust och killars sexualitet skulle förmodligen läsarna i högre grad kunna ta till sig budskapet om att det är okej att säga nej.

5. Utseendefokus och kroppsnoja

Det finns en motsättning mellan rådgivningsspaltarna ”*Fråga Kim om relationer och killar*” och ”*Fråga Jenny om sex och kärlek*” och tidningens övriga budskap. En del av de frågor som Kim får om relationer och killar handlar om huruvida Kim tror att tjejernas utseenden duger för att kunna få en kille. Tjejerna är oroliga för att de har för små bröst, att de är äckliga, att deras underliv är äckligt, att de är för överviktiga eller att de är för fula för att kunna attrahera killar. Kims svar går i linje med att det är insidan som räknas och att killars smak är olika. Han försöker övertyga tjejerna om att ingen kille skulle ”dissa” dem bara för att de har för små bröst, att det är normalt med kroppscomplex när man är ung, att underliv ser olika ut och att det är individuellt vad killar tänker på. Ett svar från Kim lyder:

Självklart kan en kille gilla en tjej som är överviktig! Vad man tycker är snyggt är väldigt olika, det som en viss kille tycker är jättesnyggt hos en tjej kanske en annan kille inte alls gillar. Självklart är utsidan viktig (det är ju det första man ser), men med tiden kan den första bilden man fick av en person förändras väldigt drastiskt. Man kan till exempel först tycka att någon är jättesnygg, men sedan märker man med tiden att man inte alls gillar hur han eller hon är som person, och då blir den personen helt plötsligt inte alls lika snygg. Det är alltid insidan som räknas i längden! (FRIDA nr 5 sid 52)

På en annan fråga om vilken kroppsform killar föredrar svarar Kim såhär:

Vissa killar föredrar smala tjejer medan andra föredrar lite kurvigare tjejer. Du får heller inte glömma bort att alla killar kan falla för en tjej oavsett ifall hon stämmer in med hur deras

”drömtjej” ser ut eller inte. Alltså, även fast en kille kanske föredrar smala brunetter kan han utan tvekan falla för en kurvig blondin. (FRIDA nr 6 sid 62)

Kims svar illustrerar tydligt motsättningen mellan att det är insidan som räknas och att tjejer är objekt som killar ska föredra, gilla, falla för och tycka är jättesnygga. Kim försöker lugna tjejerna både genom att lite slentrianmässigt påpeka att det är insidan som räknas, samtidigt som att hans huvudsakliga budskap är att killar kan tända även på deras utseende. Detta budskap platsar inom diskursen om den manliga sexuella driften där den feminina genuspositioneringen är som ett objekt för att behaga mannen (Holloway, 1984). Kvinnans utseende är den viktigaste attraktionskraften hon har för att dra till sig män. Det Kim speglar är, trots hans tröstande ord om insida och att kroppskomplex blir bättre med åren, att det är viktigt hur tjejen ser ut. Fokus i hans svar är vad killar föredrar, vad killar faller för och vad killar tänder på. Detta beror naturligtvis också på att tjejernas frågor är riktade mot vad killar tycker om deras utseenden, men svaren de får upprätthåller samtidigt bilden av att tjejer är objekt som är till för att tillfredsställa killar.

Även objektifikationsteorin är applicerbar i detta avseende. Tjejernas frågor visar att de har internaliserat en betraktares perspektiv på sitt utseende och sin kropp (Fredrickson & Roberts, 1997). De har funderingar kring killars åsikter på deras utseenden och om de duger för att kunna få en kille. Frågorna visar på en oro och en stress för att inte duga i killars ögon. Objektifieringsteorin menar att den sexualiserade objektifieringen av kvinnan innebär en övervärdering av utseende och en behandling av kroppen som ett objekt som blir betraktat och utvärderat därefter (Fredrickson & Roberts, 1997). Tjejtidningen FRIDA förstärker denna övervärdering av utseende, där kroppen är ett objekt som blir betraktat och utvärderat. De förstärker alltså även den feminina objektspositionen inom diskursen för den manliga sexuella driften (Holloway, 1984). Det budskap som tidningen förmedlar är att utseendet är i fokus:

Han kanske inte är bra på långa kärleksförklaringar men om han älskar att ligga och hångla med dig flera timmar i sträck kan du räkna med att han tycker att du är sjukt vacker, sexig och mysig. Het, helt enkelt. (FRIDA nr 6 sid 58)

Citatet förmedlar budskapet att om tjejens utseende och kropp uppskattas av killar så kan det belönas med långa kärleksförklaringar (om han är bra på det) och med att få ligga och hångla i flera timmar.

Det finns också en motsättning i tjejtidningen FRIDA som har att göra med kroppskomplex och kroppсноja. I artikeln ”10 saker du aldrig ska säga till en kille!” (FRIDA nr 11 sid 45) påpekas det att det är dumt att kroppсноja och tjejerna uppmanas till att vara

stolta över hur de ser ut. Samtidigt förutsätter och reproducerar FRIDA föreställningen om att tjejer kroppsnöjar och har komplex för sina kroppar. I artikeln ”Så blir du nakentrygg” (FRIDA nr 12 sid 51) tar FRIDA upp fyra nakenkomplex och lösningar på hur man ska få bukt med dem. Artikeln inleds med:

Är du tjejen som kutar med ryggen på badstranden, som vägrar ta av dig bh:n när du har sex, som virar handduken om benen i simhallen och alltid försöker vara sist in i duschen på gympan? Du är inte ensam. (FRIDA nr 12 sid 51)

Artikeln ”Så blir du nakentrygg” (FRIDA nr 12 sid 51) är baserad på en undersökning gjord av den amerikanska tidningen ”Glamour” och besvarades av 16000 tjejer. Resultatet visade att var fjärde tjej är missnöjd med sin kropp. Var sjätte tjej är missnöjd med sin mage, sin rumpa eller sina låar. FRIDA tycker inte att det ska vara så, eftersom att livet är mycket härligare utan kroppskomplex och har utformat en guide för att bli ”nakentrygg – och snygg!”. I guiden är de nakenkomplex som tas upp: ”Mina bröst är för små – eller för stora!”, ”Min slida ser konstig ut!”, ”Jag är en hårboll!” och ”Mina låar är för tjocka – min mage putar – min rumpa är gigantisk!”. De ”nakentrygglösningar” som ges är att man ska fokusera på den del av ens bröst som man verkligen gillar. Dessa delar kan vara om bröstvårtorna är alldeles, alldeles perfekta, om de är superfasta i formen eller om de är precis lika stora. När man hittar den delen du verkligen gillar så kommer man inse hur schyssta bröst man faktiskt har, menar FRIDA. Vidare ges rådet att ens slida ser ut precis som den gör och det enda man kan göra är att gilla läget. Vad gäller hårkomplexet beskrivs komplexet som att få saker gör tjejer så generade som håriga låar eller en väl tilltagen raggsträng. Lösningen som ges är:

Så länge du rakar dig med ren rakhyvel med flera rakblad (fråga efter det i butiken) och använder rikligt med rakskum kommer du oftast ner mot huden. Håret håller sig borta och du slipper röda prickar. Har du ändå så mycket problem att det hindrar dig i ditt vardagliga liv, till exempel får dig att hoppa över duschen efter skolgympan, föreslår vi vaxning. (FRIDA nr 12 sid 51)

Det sista komplexet för låar, mage och rumpa beskrivs som att det sitter i huvudet och inte på kroppen. Därför är inte bantning lösningen, utan träning för att få styrka och bättre hållning. FRIDA tipsar om att träna en liten, liten stund några gånger i veckan med ett angivet träningsprogram med beskrivna övningar. Anledningen till detta är för att känna sig starkare och snyggare och få en bättre hållning. En bättre hållning motiveras med att ingenting gör en så snygg naken som en riktigt schysst hållning.

De som FRIDA upprätthåller och reproducerar i denna artikel är bilden av att tjejer och kvinnor är objekt. Det är viktigt att vara och känna sig snygg naken. Den enda motivering till varför det är viktigt som görs i artikeln är att livet blir så mycket härligare när du vågar sträcka på ryggen på badstranden eller rida din kille spritt språngande naken. Motiveringen är främst för egna syften som att få ett härligare liv, men kopplat till de övriga budskapen som ges i tidningen går det att lägga ihop ett och ett och utläsa att om man inte både är snygg och trygg naken så är man inte lika attraktiv för killar. Man är inget bra sexuellt objekt om man vill dölja sin kropp.

Tjejtidningen FRIDA tar fram statistik över hur stor andel tjejer som är missnöjda med sin kropp och pekar dessutom på olika områden på kroppen som missnöjet kan riktas mot. Man delar upp kvinnokroppen i kroppsdelar som ska granskas och värderas eller omvärderas. Fredrickson och Roberts (1997) pekar på att medias förmedlade sexualiserade ideal av kvinnokroppen förstärker objektifieringen av kvinnor. Choate och Curry (2009) menar att detta påverkar och är avgörande för tjejers identitetsutveckling och självkänsla. Det som FRIDA uttalat försöker motverka: kroppskomplex hos unga tjejer, är de istället med och reproducerar genom att fortsätta förmedla de sexistiska idealen av kvinnokroppen. Det man verkligen kan gilla med sina bröst är om bröstvårtorna är alldeles, alldeles perfekta och om de är superfasta i formen. Notera ordvalen ”perfekta” och ”superfasta”. Det är höga krav som ställs. Hårväxt är generande och bör avlägsnas med rakhyvel och vid så mycket problem att den hindrar ens vardagliga liv föreslår FRIDA vaxning. Hårväxt förutsätts överhuvudtaget *kunna* hindra ens vardagliga liv. Att det förhåller sig på detta vis skuldbeläggs inte samhällets normer för, utan tjejen, som borde vaxa sig. Man ska dessutom träna några gånger i veckan, inte för att må bra utan för att få en stark, snygg kropp och en bättre hållning. Hirdman (2002) pekar på att kvinnotidningar förmedlar bilden av att femininitet är ett arbete och en uppgift som ständigt kan förbättras.

För att återgå till motsättningen: FRIDA skriver å ena sidan att det är dumt att kroppsnoja samtidigt som FRIDA å andra sidan är med och reproducerar både bilden av att tjejer kroppsnojar och de sexistiska idealen av kvinnokroppen som får tjejer att kroppsnoja. Hirdman (2002) menar att detta är ett av kvinnotidningarnas trick för att locka läsare. Man förmanar och läxar upp läsarna samtidigt som man lockar och smickrar dem. Man förmedlar budskapet att det är dumt att kroppsnoja, samtidigt som FRIDA skriver att tjejer ägnar sig åt just detta och då ska de köpa tidningen för att få lösningar, råd och anvisningar på hur de ska göra. Den belöning som tidningen utlovar för att följa de råd och riktlinjer som ges är attraherandet av män, och möjligen också andra kvinnors avundsjuka. Detta är nyckeln till en

framgångsrik feminin genuspositionering, enligt Hirdman (2002). På detta sätt motiverar tidningen FRIDA sin nytta för unga tjejer och uppnår därför sitt kommersiella syfte.

Normativitet

FRIDA är en tidning som utan tvekan upprätthåller och reproducerar de normativa ramarna som finns i samhället. Följande teman har jag identifierat under huvudtemat ”normativitet”:

1. Monogami
2. Normer kring sex
3. Heteronormativitet och HBTQ

1. Monogami

Ett återkommande tema som det skrivs mycket om är otrohet. Otrohet presenteras som en av de främsta anledningarna till att förhållanden tar slut (FRIDA nr 4 sid 61). I artikeln ”*Där går gränsen för otrohet!*” (FRIDA nr 9 sid 67) ges otrohet innebörden att man bryter en överenskommelse med sin partner. Man godkänner fantasier om andra, men alla typer av handlingar som att kyssas, att sova sked påklädda och att chatta eller sms:a med någon annan än ens partner är inte okej. Den vanligaste anledningen till otrohet beskriver man som att man vill känna makt över sin partner. Om man ofta funderar över andra killar trots att man är i ett förhållande ges rådet att fundera över vad som är fel i förhållandet eller om man behöver arbeta med sin självkänsla.

Det är tydligt att det inte finns något alternativ till monogami i tjejtidningen FRIDA. Det förutsätts att kärleksförhållanden är parförhållanden mellan en tjej och en kille. I mitt material har det inte en endaste gång nämnts något om de förekommande företeelserna polyamorositet, polyrelationer eller öppna förhållanden. Ordet *polyamorös* definieras enligt RFSU (2010) som att ha förmågan att känna romantisk kärlek till mer än en person åt gången. Ordet *polyrelation* definieras som en kärleks- och/eller sexuell relation med fler än två inblandade, och en *öppen relation* definieras som ett par, eller annan konstellation, som tillåter sexuella förbindelser med andra utanför kärnrelationen (RFSU, 2010).

Det är tydligt i mitt material att monogami är en diskurs i samhället. Det utgör en så vedertagen norm att alternativen så gott som aldrig presenteras. Genom denna sociala konstruktion att det är på detta sätt man har förhållanden utesluts alla former av alternativ.

2. Normer kring sex

En annan vedertagen norm i samhället och i tjejtidningen FRIDA är att sex är någonting som alla vill ha, åtminstone så småningom när man är redo om man är tonåring. Man utesluter

personer som är asexuella. RFSU (2009a) definierar en asexuell person som en person som inte har någon sexlust eller som inte känner något behov av att inkludera andra i sin sexualitet. Det är svårt att ha en uppfattning om hur vanligt det är, men på internet finns inlägg och debattartiklar av asexuella personer som är upprörda över att deras sexualitet så fulkomligt utesluts i media och i samhället.

En annan norm som förmedlas via tjejtidningen FRIDA är uppdelningen mellan förspel och penetrationssex i heterosexuella förhållanden. Följande citat är ur artikeln ”*Första gången – tipsen du inte vill vara utan*”:

Allt som inte är själva penetrationssexet kallas för förspel, om man inte är två tjejer som har sex.
(FRIDA nr 5 sid 48)

Detta är ett av de få ställen där homosexuella relationer nämns i tidningen. Vad gäller heterosexuella relationer förmedlas här normen att man har sex på detta sätt. RFSU (2009b) pekar på det engelska ordet ”outercourse” för sex utan penetration, jämfört med ”intercourse” som avser penetrationssex. Det finns alltså andra sätt att ha sex på än den klassiska uppdelningen av förspel och penetrationssex. Föreställningen om att heterosexuellt sex alltid innefattar penetration är felaktig.

3. Heteronormativitet och HBTQ

Överallt i tidningen förutsätts det att dejen är en ”han”, att det är killar som tjejer blir kär i och att förhållanden är mellan en tjej och en kille. Ord som ”pojkvän”, ”din kille”, ”han” och ”killarna” används uteslutande överallt i tidningen för att benämna vem en tjej är intresserad av, kär i eller har en relation med. I artikeln ”*Så har andra tjejer sex*” (FRIDA nr 3 sid 51) beskrivs en stor undersökning om ungdomar och sex. Sexualupplysare Maria Bergström från RFSU svarar i citatet på frågan om varför hon tror att något fler beskriver sig som bisexuella idag än förut:

Jag tror att många känner att det känns lättare idag än det gjorde tidigare. Man riskerar inte lika mycket och folk är mer tillåtande. (FRIDA nr 3 sid 51)

Följdfrågan lyder huruvida Maria Bergström tror att fler även berättar för vänner och familj och då menar Maria att det har blivit en större acceptans att säga det framför andra och inte bara för sig själv. Detta visar på en positiv utveckling mot ett mer öppet och accepterande samhälle. Fortfarande är dock bi- och homosexualitet starkt underrepresenterat i mitt material,

och heterosexuallitet förutsätts. På några få ställen finns homo- eller bisexualitet representerat, däribland är 3 av 94 frågor till frågespalten ”Fråga Jenny om sex och kärlek” frågor kring bi- eller homosexualitet. Heteronormativitet är precis som monogami en starkt etablerad norm i samhället.

HBTQ är ett begrepp som står för homo, bi, trans och queer. Ordet trans definieras av hemsidan ”dinarattigheter.se” som ett samlingsnamn för personer med könsidentitet som inte följer normen. Till transbegreppet räknas transexuella, transvestiter, intersexuella, transgender och dragqueen/king. Queer är enligt samma hemsida ett begrepp man kan använda när man inte kan eller vill identifiera sig som hetero, homo, bi eller trans. Man kan kalla sig queer om man bryter mot det som andra kallar normalt. Man kan vara heterosexuell och queer, eller homosexuell och inte vara queer. Tjejtidningen FRIDA tar i mitt material inte upp någonting som kan förknippas med begreppen trans eller queer. Det är en normerande tidning som reproducerar normerna i samhället utan att presentera alternativ eller ifrågasätta dem.

Avslutande diskussion

Trots dagens samhälles ökade genusmedvetenhet så visar min analys av tio nummer från 2012-års upplaga av tjejtidningen FRIDA på ett reproducerande av de ojämsställda genuspositioneringarna inom Holloways (1984) tre diskurser om heterosexuella relationer. De maskulina genuspositioneringarna har ett maktövertag över de feminina genuspositioneringarna i diskurserna. Unga tjejer som läser tjejtidningen FRIDA får lära sig hur de ska förhålla sig till sex och samlevnad genom dessa genuspositioneringar och diskurser. De får lära sig att deras egen sexualitet är underordnad killars, samt att deras egen sexualitet är underordnad vikten av att vara ett attraktivt sexuellt objekt i killars ögon. De socialiseras in i att internalisera objektperspektivet på sin egen kropp (Fredrickson & Roberts, 1997). Tjejtidningen FRIDA upprätthåller konstruktioner om att meningen med livet för tjejer är att attrahera killar och uppnå ett fungerade förhållande med en kille. Tjejer kategoriseras som osäkra, komplexfyllda, ängsliga och avundsjuka, och de möts av en rad råd om hur de ska vara istället. Tjejtidningen FRIDA uppnår sitt kommersiella syfte och tjänar pengar på att måla upp tjejer som bristfälliga och beroende av killar.

Tjejtidningen FRIDA upprätthåller de sociala konstruktioner och normer som finns i samhället om tjejer och killar och relationen dem emellan. Tidningen reproducerar dessa konstruktioner, istället för att ta avstånd från dem och ifrågasätta dem. Min diskursanalys har visat att det är sociala konstruktioner det handlar om, och inte självklara sanningar. Det

handlar om förgivet tagna normer som utgör strukturer i samhället. Dessa får konsekvenser både på en samhällelig makronivå och på en individuell mikronivå.

På makronivå innebär konsekvenserna av de sociala konstruktionerna ett reproducerande av ojämställdheten i samhället. Holloway (1984) betonar att ojämställdheten mellan könen bibehålls genom diskurserna. Att tjejer tidigt lär sig att föga sig efter killars maktövertag i relationen mellan killar och tjejer är en nyckelaspekt i vårt ojämställda samhälle. Relationer är en grundpelare i det mänskliga livet och utgör basen för hur vi identifierar oss själv och förhåller oss till andra människor. När dessa relationer i grunden är ojämställda påverkar detta hela samhället. Det handlar om samhällets patriarkala strukturer med kvinnans generella underordning som återspeglas i mäns våld mot kvinnor, sexualiserandet av kvinnokroppen, kvinnors lönediskriminering, ojämställda rättigheter på arbetsmarknaden och så vidare.

På mikronivå handlar konsekvenserna av de sociala konstruktionerna om att de definierar normer och kulturellt givna regler som människor tvingas förhålla sig till. Det handlar både om normer som heteronormativitet och monogami och om de begränsande genuspositionerna. Genuspositioneringarna låser fast människor i trånga utrymmen och begränsar oss i vår identitet och sexualitet samt i vårt förhållningssätt och beteende. Genuspositionerna påverkar hur vi tänker om sex, vad vi tänker på och generellt vad som är ett acceptabelt beteende. Både killar och tjejer drabbas och det är svårt att bryta mot konstruktionerna och normerna i samhället. De sociala konstruktionerna påverkar ungdomar i utvecklandet av deras identitet och sexualitet, och därför är det svårt att särskilja sitt autentiska jag från konstruktionerna eftersom vi så tidigt socialiseras in i att internalisera dem i vår person och vår sexualitet.

Genom historien har tjejers sexualitet präglats av ett socialt tvång på kontroll och underordning. Allt eftersom har den tillåtande sexualiteten växt fram, och i teorin omfattar den även tjejer. Jag tror att nyckeln till ambivalensen kring tjejers sexualitet ligger just här. Å ena sidan ska tjejer vara sig själva och ta för sig, å andra sidan ska de behaga killar och anpassa sig efter dem. Diskursen om den manliga sexuella driften, och den feminina objektspositionen inom denna, finns kvar och påverkar både tjejers sexualitet och föreställningar om tjejers sexualitet (Holloway, 1984).

I problemformuleringen tog jag upp mitt arbete med ungdomar i behandlingsprogram där flera tjejer har ett komplicerat förhållande till sex och samlevnad. De självskadar genom sex, utsätter sig för risker genom sex och beskrivs ha ett sexuellt utagerande beteende. Detta är komplicerat och har många invecklade orsaker på olika plan, och handlar självfallet inte bara om genuspositioneringar inom diskurser. Jag ser dock en skillnad i problemområdena mellan killar och tjejer och drar slutsatsen att det borde finnas någon slags koppling till de sociala

konstruktionerna kring genuspositionerna i Holloways (1984) diskurser. Tjejerna i behandlingsprogrammet har så stora problembeteenden att de blivit föremål för tvångsomhändertagande och ett för socialtjänsten kostsamt behandlingsprogram, och därför står de för en ytterlighet. I denna ytterlighet använder tjejerna sex som ångstdämpande, sex för att självskada och säljer sin kropp för att kunna köpa droger. Detta visar på ett förhållningssätt till den egna kroppen som ett verktyg, ett objekt för att uppnå ett syfte. De har internaliserat objektperspektivet på sin kropp (Fredrickson & Roberts, 1997).

För andra unga tjejer, som inte är aktuella för socialtjänsten, blir konsekvenserna av de sociala konstruktionerna om genuspositionerna inte fullt lika allvarliga. Däremot får de en begränsad möjlighet att utveckla ett sunt förhållningssätt till sin kropp, sin sexualitet och till samlevnad. Tjejer socialiseras tidigt in i en generell underordning gentemot killar genom diskurserna och genuspositioneringarna.

Vad gäller nutidens ökade genusmedvetenhet i samhället finns den på många arenor, men inte på alla. I kommersiell media är genusmedvetenheten fortfarande låg. Min analys av tjejtidningen FRIDA visar att Holloways diskurser från 80-talet fortfarande är högst framträdande. Dessa diskurser finns i samhället på olika nivåer och i olika kontexter. Det här är något större än tjejtidningen FRIDA. Genuspedagogik, genusneutral uppfostran och jämställdhetsarbete i skolan är i full gång och utmanar genussystemet. Dock behövs det fler och större initiativ än så för att uppnå jämställdhet mellan könen och en frigörelse från de begränsande genuspositioneringarna.

Referenser

Attwood, F. (2007). Sluts and Riot Grrrls: Female Identity and Sexual Agency. *Journal of Gender Studies*. 16: 3. 233–247

Borèus, K. (2011). Texter i vardag och samhälle. I Ahrne, G. & Svensson, P. *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Börjesson, M. (2003). *Diskurser och konstruktioner – En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.

Choate, L., & Curry, J. R. (2009). Addressing the sexualization of girls through comprehensive programs, advocacy, and systemic change: Implications for professional school counselors. *Professional School Counseling*, 12:3.

De Gaston, J.F. & Weed, S. (1996). Understanding gender differences in adolescent sexuality. *Adolescence*. 31:121.

Dina rättigheter. *Vad är sexualitet?* Hämtad från: <http://dinarattigheter.se/dina-rattigheter/vad-ar-sexualitet/>

Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*. 21. 173-206.

FRIDA (2012). 10 nummer. Frida förlag AB.

Garner, A., Sterk, H. M. & Adams, S. (1998). Narrative Analysis of Sexual Etiquette in Teenage Magazines. *Journal of Communication*. 59-78.

Gill, R. (2002). "Discourse analysis" refererad i Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Hawk, S.T.(2006). Adolescents' Contact With Sexuality in Mainstream Media: A Selection-Based Perspective. *The Journal of Sex Research*. 43:4. 352-363.

Hirdman, A. (2002). *Tilltalande bilder – genus, sexualitet och publiksyn i Veckorevyn och Fib aktuellt*. Stockholm: Atlas.

Holloway, W. (1984). Gender difference and the production of subjectivity. I Henriques, J., Hollway, W., Venn, C., & Walkerdine, V. (1984) *Changing the subject*. London: Methuen.

Jönson, H. (2010). *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Liber.

Löfberg, C. (2008). *Möjligheternas arena? – Barns och ungas samtal om tjejer, killar, känslor och sexualitet på en virtuell arena*. Stockholm: Pedagogiska institutionen.

McRobbie, A. (1991). *Feminism and youth culture*. London: Macmillan press.

Peter, J. & Valkenburg, P. M. (2007). Adolescents' Exposure to a Sexualized Media Environment and Their Notions of Women as Sex Objects. *Sex roles*. 56. 381-395.

RFSU (2009a). *Sex - ABC*. Hämtad från: <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Sex-ABC/>

RFSU (2009b). *Smeksex*. Hämtad från: <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Sexteknik-och-praktik/Smeksex/>

RFSU (2010). *Poly – en introduktion*. Hämtad från: <http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Relationer/1-2-3-relationer/Poly--en-introduktion/>

Statens folkhälsoinstitut (2005). *Ungdomar och sexualitet – En forskningsöversikt år 2005*. Stockholm: Edita.

Statens offentliga utredningar. (2009). *Flickor och pojkar i skolan – hur jämställt är det?* SOU 2009:64.

Ter Bogt, T.F.M., Engels, R.C.M.E, Bogers, S. & Kloosterman, M. (2010). “Shake It Baby, Shake It”: Media Preferences, Sexual Attitudes and Gender Stereotypes Among Adolescents. *Sex roles*. 63. 844–859.

Tolman, D.L. (2012). Female Adolescents, Sexual Empowerment and Desire: A Missing Discourse of Gender Inequity. *Sex Roles*. 66. 746–757.

Tolman, D.L., Striepe, M.I. & Harmon, T. (2003). Gender matters: constructing a model of adolescent sexual health. *The Journal of Sex Research*. 40:1. 4-12.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Winther Jørgensen, M.W. & Phillips, L. (1999). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.